

Anita Eklund Lykull

Julia mitt i världen

Anita Eklund Lykull

Julia mitt i världen

SAGA
FÖRLAG

Anita Eklund Lykull

Julia mitt i världen

SAGA Egmont

Julia mitt i världen

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1996, 2020 Anita Eklund Lykull och SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726411072

1. E-boksutgåva, 2020

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

Prolog

"Allt är packat och klart, mamma lät mig ta samovaren, nu kan jag sticka vilken minut som helst", hade Moa sagt i telefon. Hon skulle bara upp till sin institution på Sahlgrenska Sjukhuset och hämta några kvarglömda grejor. Vi kunde fika efteråt. Sitta ute kanske? Sola en stund ... det hade inte blivit mycket av den varan för vår del under sommaren.

Både Moa och jag hade slitit som dårar inomhus. Undertecknad som städerska på ett av stans vassare hotell. Skrubbat pissiga toaletter, jodå även rikingar siktar bredvid! Tömt papperskorgar med kladdiga kondomer, ölburkar, bananskal och snusloskor, med mera. Hade i ett anfall av masochism tagit all övertid som fanns.

Min kompis hade stått i Kal&Ada-bageriet på Södra Vägen och sålt kolesterolfyllda wienerbröd och en och annan förskrämd hälsolimpa. Hade gått upp fyra kilo. Jag hade gått ner tre.

Man ska väl inte klaga, jag *hade* kunnat bli födelsedagsvärdinna på McDonald's, men jag är inte bra med barn så ... Saknar det glättiga innovativa sinnelaget. Valde frivilligt golvmoppen eller rättare mopparna. Lokalvårdare är specialister nuförtiden.

Hur som helst, sommaren hade inte varit speciellt munter. Den hade liksom inte varit alls.

Efter långa diskussioner bestämde Moa och jag oss för att avskedsfika på Universitetsbibliotekets café. Hyfsat billigt. Man kunde parkera med sin kopp vid träborden utanför.

Beundra "förlovningsringen", femmetersskulpturen i blänkande brons som stod på högkant ute på gräsmattan. Som skapt för en jättes finger. Lyssna till plasket från vattnet som rann nerför skulpturala stentrappan – del av konstverket. Se hur barn och gråsparvar svalkade fötterna.

UB:s fik var ett av de bästa ställena i stan. Ett vattenhål i öknen. Oas för sårade själar.

Jag drog igen balkongdörren, låste och traskade långsamt genom Haga. Klockan var halv två. En blek skälvande sol skymtade bakom tunna molnslöjor. Sensommarhettan strålade ut från husväggar och gatstenar.

Som ett gäng gökursgökar poppade turisterna i och ur affärer och matställen. Kollade antikvariat och cykelreparatörer i denna "den genuinaste av Göteborgs stadsdelar". Så stod det i reklambroschyrerna i alla fall.

På "Jacobs" var det som vanligt fullspikat under de färgglada Cinzano-parasollerna. Förutom fotömma turister lockade Hagas pärla till sig före detta rödvinsvänstern. Det påstod i alla fall min mor Cilla.

Denna politiska sekt härstammade från sextiotalet när området varit mer eller mindre studentslum. Folk hade helt enkelt bott runtomkring i förfallna hålor för tre och femtio i månaden. Trots sin ungdom och trots att hon senare släpade på mig, hade mamma då och då deltagit i vindrickandet.

Tror det var första gången hon berättade vad hon hittat på som tjugotvåårig ensam morsa. Kanske hade Cilla inte haft lika dötråkigt som jag gått och inbillat mig.

Långt långt dessförinnan hyrde morfar Leo och hans "lilla mamma" en iskall etta någonstans bland råttorna och utedassen. Men allt detta var som sagt före Metamorfosen.

I stället för att släppa lös grävskoporna bland råttbona, hade stadens fäder – eller var det mödrar? – tänkt till. På sjuttioalet förvandlades tråkåkarna till tjusiga bostäder nedanför Skansen Kronans allvarligt grå stenskugga. En hel del nytt hade också byggts. Ut med studenterna och in med kulturmaffian!

Min fotograferande mor lyckades köpa oss en lägenhet i ett av de vackra husen med stensatt innergård.

Cilla och jag hade bott i söderförort tidigare men vi trivdes bättre inne i stan ... fast nuförtiden hade hon på grund av jobbet flyttat bopålar till Stockholm.

Kom bara ner en och annan helg för att kolla att jag var självgående även efter det att Tristan sjappat. Men herregud ... jag hade ju klarat att bo för mig själv under mitt sabbatsår i gymnasiet. Utan att svälta ihjäl och utan att börja knarka.

När jag passerade trottoarborden på "Jacobs" kollade jag i smyg in de f.d. revolutionärerna. Herrarna satt med sin Perrier och bagel-lunch, djupt försjunkna i Veckans Affärer. Tyckte att jag anade en lätt doft av linsgryta och rökelse kring deras välskräddade medelålders gestalter. Så kan det gå!

Paula Stålbåge, min kurskompis från italienskan och jag hade kommit överens om att fyrtiotalisterna var patetiska. Aldrig skulle vi inbilla oss att vi var evigt unga ... som de åldrande tjejerna med hormonplåster under trosorna (Paula påstod att det hade alla nuförtiden). Som pratade, pratade ... med ivriga flickröster.

Paula var en relativt ny bekantskap. Hon och jag hade som sagt pluggat 40 poäng italienska tillsammans. Det här läsåret skulle hon fylla på med Antikens kultur och samhällsliv. Satsade på att bli arkeolog så småningom. Bo i

Egypten och gräva fram mumifierade prinsessor. Paula hade övertalat mig att söka, och till min förvåning kom jag in.

Visste inte om det var min grej egentligen det där med arkeologin, men eftersom jag inte hade den blekaste aning om vad jag ville göra så.

Trots allt var det tryggt att gå med någon man kände. Så jobbigt som det varit att komma helt solo till Universitetet. Att bli student var knepigt! Man fick liksom börja om. Plötsligt var man helt utan referensramar.

– Julia, skärpning! Måste du stressa upp dig sådär? Minns att Tristan stod i kalsipperna och rakade sig den där uppropsmorgonen medan jag fnattade runt. Försökte hitta något att ta på mig. Triss, min älskade ... Ett under att han ville ha mig ... och det ville han ju inte, visade det sig.

Tristan hade aldrig varit hämmad fem minuter i sitt liv. Han gillade att möta nya människor. Blev omedelburs medelpunkt på alla partyn. Hans arkitektstudier hade gått som tåget!

Hur som helst, jag hittade jeans och en tröja till sist. Tog spårvagnen till Italienska institutionen, stället där min morfar Leo jobbat som lektor i alla år.

Satte mig i en bänk vid väggen. Hoppades att någon skulle ta kontakt. Folk runt omkring verkade känna varandra redan. Pratade ... skrattade, skvallrade.

– Är det ledigt här?

Som väl var kom Paula fram efter tio ensamma minuter. Slog sig ner på stolen bredvid. En lång, vacker, blekblond tjej i dyra kläder med blekbruna smala ögon, aristokratisk näsa – möjligtvis aningens för stor – en vacker, bestämd mun. Lika tjusig som sitt namn. Det doftade exklusiv *Dolce Vita* och en inte helt tom plånbok om henne.

Paula visade sig vara trevlig på ett väluppfostrat sätt. Hon behärskade konsten att konversera. Där satt vi och pratade spirituellt om ditten och datten klockan tio på förmiddagen. Kanske var hon lite nervös hon också, fast hon tacklade det på ett annat vis.

Senare gick vi och fikade på "Ljungans". Jag guidade henne runt på stan. Visade bokhandlarna och Universitetsbiblioteket, Studentkåren ... hon hade inte hunnit skaffa studentleg ännu. I en sidoreplik fick jag veta att hon inte "behövde" studielån.

Min nya kompis kände inte till Göteborg alls. Hade kommit från New York och - flyttat in hos sin faster i Örgryte bara någon vecka före terminsstarten.

Hon, ja inte fastern utan Paula, var van vid stora världen, förstod jag. Pratade hemtamt om Rom, Prag och Paris. Megametropolerna där hon mer eller mindre vuxit upp. Föräldrarna var i diplomatsvängen.

Paulas pappa hade spelat tennis med Ronald Reagan - han verkade gaggig redan då - själv hade hon hälsat på president Clinton på ett cocktailparty nyligen. Hon hade massor att berätta.

Själv hade jag ju inte så mycket att komma med, men jag hade Tristan ... Då hade jag fortfarande Tristan.

"Amo, ami, ama, amiamo, amate, amano", jag älskar, du älskar, han-hon-den-det älskar, vi älskar, ni älskar, de älskar ... *"Soffro, soffri, soffre, soffriamo, soffrite, soffrano"*, jag lider, du lider, hon-hon-den-det lider, vi lider, ni lider, de lider ...

Vad det kändes länge sedan det där med italienskan, tänkte jag när jag långsamt flanerade genom stan för att möta Moa. Vad det kändes avlägset med kärleken och Tristan. Minnet skavde plågsamt som en felinsatt tampong.

Snabbt försökte jag koncentrera mig på annat. På trafiken som flöt sommarloj. På joggarna som svettmönstrade kutade genom Allén, på gåtfulla graffitibudskap: "Stresshjärnan tänker som en kanin".

På det sorgliga faktum att min gymnasiekompis Moa nu var på väg att sträcka på vingarna, lämna Göteborg och flytta ner till Lund. Tomt skulle det bli, vi hade träffats regelbundet senaste åren, haft kul. Hon var ju trots allt min allra närmaste vän.

Mix och Tristan, våra pojkvänner hade väl inte direkt haft så mycket gemensamt. Mix var ju så mycket yngre ... efter gymnasiet fastlåst i tillfälliga jobb. Triss var redan utbildad arkitekt, tyvärr arbetslös ... men de hade tolererat varandra. Båda gillade att spela schack, att snacka.

Hade nog aldrig skrattat som under de här åren slog det mig. Aldrig mer skulle livet kännas så.., så *levande*.

Moas uppbrottsidé hade kommit för tre veckor sedan. Pang på rödbetan. Antagligen hade hon funderat ett bra tag.

- Få inte en chock, men jag älskar inte Mix längre - han går mig på nerverna, för att säga precis som det är. Det är hemskt men jag tål honom inte.

Hon bjöd mig på en halv kexchoklad. Jag var darrig i benen efter att ha simmat femhundra meter längre än vanligt på Valhallabadet. Moa och jag brukade simma tillsammans ända sedan i gymnasiet.

- Man ska bara inte tala om vårt så kallade sexliv. Hon lät dyster medan hon petade ut en stanniolfaga som råkat följa med chokladen. Att ligga med honom känns lika upphetsande som att tenta!

- Men vad har hänt mellan er..?

Jag försökte desperat hitta på något vettigt att säga. Det behövdes inte. Moa snackade på, det var som att skaka en ketchupflaska. Allt på en gång.

- Jag hatar hans gamla boxersshorts med bromsspår. Jämt läser han Asterix och Arne Anka och annat idiotiskt. Han proppar i sig när han äter och han är så tjatig. Hur många gånger har han inte sagt "nu gäller det att ha tungan i rätt mun". För att inte tala om föräldrarna. Jag säger dig: de två är galna! Mix är trots allt en barnrumpa.

Hon drog andan fem sekunder och fortsatte.

- Vad ska jag ha tråkigt för? Jag är ju en fri människa, ung ... Dessutom är det inte rätt mot Mix heller. Han ska ha sällskap med en nia, det passar hans mognadsnivå.

- Nu är du väl inte rättvis, försökte jag lamt, han läser väl mer än Arne Anka ... han läser ju allt möjligt. Mix kan ju inte hjälpa att föräldrarna är knäppa. Alla människor har väl sina svaga punkter.

Moa och jag var på väg hem till henne den här sällsynta gemensamma lediga lördagen. Det småregnade, naturligtvis regnade det.

Herregud, jag som trott att Mix och hon var superlyckliga! Ofta, ofta var jag monomant avundsjuk på deras förhållande efter det att mitt eget spårat ur. Kände mig som världens mest "utanföra" människa när vi gick på bio och de höll varandra i hand.

- Såklart att jag inte är rättvis. Jag är hemsk, men jag pallar inte. Så är det, mumlade hon avfärdande.

Vi kurade mot regnet och vinden ... det gick små ettriga vågor i Mölndalsån. Den rosa och gröna Lisebergskaninen flinade provocerande.

Sedan dröjde det bara till måndagen så ringde Moa till mitt sommarjobb. Meddelade att nu hade hon gjort slut. Samma eftermiddag ringde hon igen. Min chilenska chef señora Conchita Gonzales la armarna i kors och fick den där verkligt hotfulla blicken. Smattrade ur sig ordströmmar om svenska flickors obeskrivliga ansvarslöshet i jobbet.

Snabbt fick jag dra till med "sjukdom i familjen" för att pacificera henne. Kanske ljög jag inte. Tyckte nog att Moa drabbats av något virus.

Upphetsat sa min kompis att nu hade hon lyckats fixa studieplats i Lund. Visserligen måste hon komplettera en del, det stämde inte riktigt mellan kurserna, men det skulle hon säkert klara. Tyvärr hade hon ingenstans att bo. Fick väl kinesa på järnvägsstationen eller i någon container, men det löste sig nog. Medicine studerande Moa Irina Danowski var full av tillförsikt.

Mix satt antagligen hemma och slickade såren. Han visade sig i alla fall inte. Visste inte om jag skulle ringa, trots allt var ju han och jag polare från början ... Men det här läget var känsligt. Jag gillade båda lika mycket. Ville absolut inte hamna i den sitsen att behöva välja sida. Förmodligen var det bättre om han tog kontakt med mig. Dessutom, jag var inget speciellt muntert sällskap efter det där med Triss. Den gamla vanliga visan – Julia ensam. Undertecknad var inte rätt person att trösta andra.

När jag passerade radio- och teveaffären på hörnet vid Vasaplatsen, mötte jag Kurt Cobains sorgsna stämma. Den svävade ut, fyllde gaturummet med sitt vemod. Jag stannade till och såg in i teverutan – MTV unplugged.

Där satt han i sin patetiskt fula luddiga kofta med det vackra ansiktet nästan dolt i håret. Stirrade allvarligt ner på gitarren och sjöng "*We never lost control ...*" på det där klagande sättet som fick hjärtat att dra ihop sig till en hård liten glasboll.

Varför tog han sitt liv? Vacker, berömd, begåvad. I en urna eller i en grav på en lummig kyrkogård skulle han sova i all evighet om hans unga änka kunde fixa bevakning mot fansen, hade jag läst.

Död men ändå så levande. Med teknikens hjälp satt han ju där och sjöng för oss som jäktade förbi skyltfönstret.

Fångad i sin sång. I sin djupa obotliga sorg. Utan att vilja det, snyftade jag till och gick snabbt därifrån.

Terminen var igång, fast vi bara hunnit till sista veckan i augusti. En hel del studenter hade flockats på UB:s fik. Sommarkursare antagligen.

Såg dem uppe i backen när jag passerade Artisten, senaste nytillskottet i floran av universitetshus.

Några flickor från min avgångsklass i gymnasiet pluggade till kulturvetare i den vackra, påkostade byggnaden.

"Kulturvetare", vilka konstiga jobb de skulle ägna sig åt.

"Godda', jag vet allt om kultur, ge mig en välbetald anställning tack!"

"Godda' godda', jag vill bli logistikchef. Hejsan-svejsan, själv är jag controller, produktansvarig, marknadskoordinator."

Läste man jobbannonserna begrep man knappt vad det stod. Vad skulle man satsa på? Vad *kunde* man satsa på? Oälskade, ovälkomna ... En generation att glömma, att hoppa över.

Ibland mötte man någon klasskompis slumpmässigt på en buss, i en affär – snabba, överkliga samtal uppstod. En del bara drev omkring, hankade sig fram på vick och ALU-jobb. Andra pluggade. Oftast sådant de inte valt själva. Man fick ta det som råkade finnas ... tredje-/fjärdeval i universitetets tbudet.

Elsa Leander till exempel hade velat bli högstadielärare. Nu pluggade hon till elingenjör på Chalmers. Gillade det inget vidare. Jag sprang på henne förra veckan, när jag köpte trosor på *Hennes & Mauritz sensommarrea*.

Gräsmattan nedanför UB:s blekröda tegelbyggnader hade redan gulnat. September stod och lurade runt hörnet med sin äppeldoft och tunga aromatiska lukt av ruttna löv och förgängelse.

Parkerade bokpåsen och solglasögonen vid ett ledigt bord ... en glass vore inte så dumt. Moa var säkert försenad.

Gick in i den rymliga, helt öde cafeterian. Det doftade vagt av mat. Fiskade i kylen. *Sandwich*, min favoritsort, var slut. Köpte ingen *Magnum* i rent trots mot den infantila tevereklamen. Vägrade att sponsra sådan skit.

Moa och jag roade oss med att försöka räkna ut vad tevereklamen egentligen sa konsumenten. Var han möjligtvis pedofil, han som köpte apelsinjuice av den lilla flickan och hennes bror där vid vägkanten? Leendet var inte att leka med precis ... Och hur var det egentligen med Vitamininstitutet i Schweiz, där alla ansiktskrämer testades. En förtäckt EU-bordell kanske?

"Om ni har mjäll bör ni omedelbart skjuta er. Ni är inte människa! Er feta och finniga hy är en skam för mänskligheten!"

Men glassreklamen för *Magnum* var värst. Såklart man skulle associera till att hon, bimbon, gjorde någon en ovanligt intim tjänst, när hon pressade in jättepinnen i munnen. Men eftersom hon sa att "chefen skulle hålla sig på rummet", så måste det ju vara någon annan på kontoret hon tänkte riva av. Vem? Vaktmästaren? Springgrabben? Det värsta var att man skövlade bokskogen för att göra glasspinnar. Cilla hade läst en artikel i DN.

Melankoliska tanten satt i kassan och såg deprimerad ut när jag betalade min Cornetto. Ändå något som var bekant.

Visste att jag skulle få vänta på Moa en bra stund. Jag väntade alltid. Alltid på någon. Hur mycket hade jag inte väntat på Triss. På att han skulle ringa, speciellt i början. Jag bevakade telefonen som om den varit en sjuk baby. Och senare, när vi bodde ihop, att han skulle komma hem. Tänk om han träffat någon annan. Rädslan fanns alltid där. Osäkerheten. Tror aldrig att någon levande varelse väntat på mig.

- Ursäkta, jag är lite sen ... men jag träffade en kompis som behövde tröst i denna usla värld, sa Moa andlöst. Kärar du glass? Skulle vi inte fika? Jag kan hämta, du vill ha mjölk ... socker, sugar, sachar, zucchero?

- Bara mjölk tack, du får pengar när du kommer ut. Har du köpt ny kavaj förresten? Skitsnygg ... vilka roliga fickor med dragkedja!

- Rea på *Joy*, etthundrafemtio av mina surt förvärvade kakpengar. Jag ämnar ta lundensarna med taifun ... eller vad det heter. Hon svängde runt så att jag fick se den snyggt slejfade kavajryggen.

Moa försvann in i fiket. Full av energi. Hon var inte så uppåt jämt. "Moa periodaren", kallade hon sig själv. Kunde bli handlingsförlamad i veckor. Då orkade hon knappt tvätta håret. Men så drog adrenalinet, eller vad det var, plötsligt igång.

Om något ändå kunde få igång mig. Om någon kunde trola bort känslan av att inget tjänade något till.

- Har du träffat Mix förresten?

Moa ställde ut kopparna. Virade av plasten från kesomackan.

- Nej, han har varit osynlig, satt just och funderade på om jag skulle ringa och säga bonjour. Jobbet på parkförvaltningen tog väl slut för ett par veckor sedan?

-... fint om du slår en signal ... Mix blev hemskt ledsen. Moa tuggade hörbart. Funderade med blicken nedåt gräsmattan.

- Han kände sig totalt överraskad. Hade tydligen tyckt att allt var hur bra som helst mellan oss. Men jag *kunde* inte längre, Julia, Det går inte att vara ihop med någon av tacksamhet. För att han ställde upp för mig ...

Tankfullt höll hon med båda händerna om den knubbiga frallan. Moa hade klippt sig. Tonat håret ljust. Ganska likt mitt halmhår faktiskt. Konstigt att vibrationerna kändes så tydligt. När folk var beredda att bestiga ett mentalt Himalaya.

- Hur har du det då? Har Tristan hört av sig eller? Observera jag menar inte att bara för att han gjorde slut, så var det som för Mix och mig. Triss har naturligtvis inte tröttnat på dig. Det var något annat ... Herregud, ni var ju förlovade. Jag sätter femtio öre på att det hade med olyckan att göra. Absolut!

- ... det enda jag vet är att han skulle få flytta från sjukan hit upp någon gång i juni — om allt gick vägen, Det var någon liten operation kvar i högra foten tror jag. Den hade svårt att läka sig ... Tja, sedan får väl naturen ha sin gång.

- Um ... Julia, jag tror att du måste ...

Måste..? Det beska mörkbruna som definierades som kaffe smakade inget vidare. Kände den brända aromen bakom mjölkens lenande hinna.

- Hitta på något. Ha ett mål, något att sträva mot. Tror du ska tvinga dig att vilja. Annars fixar man det inte!

Hade hört visan förut. Min mor sa ungefär samma sak ... fast med färre ord och på ett hackigt vädjande sätt i telefon eller när hon råkade vara hemma någon weekend. Och mormor Isa ... Men vad visste de? De hade sina stadiga liv. Mormors bestod av pannåer och duk, färg och terpentin.

Cilla levde för sina kameror, sina framkallningsvätskor, sitt mörkrum och numera sina begåvade elever. Vad hade jag när Tristan gjort slut? Jag hade inget ... inte ett jävla dugg!

- Moa, det finns faktiskt en skillnad. Du är så säker, du vet att du vill karva i folk. Jag har inte den blekaste aning om vad jag vill med mitt liv. Plugga i höst såklart ... men framtiden, tja ... undras just om det finns någon. "Il destino" får väl bestämma åt mig. Jag ryckte på axlarna, försökte skratta.

- Det är ju inte det att jag sitter här och vill framstå som äckligt hurtig och "Tant vet allt" men det känns inte bra att sticka och veta att du inte mår bra.

Vi följde med blicken ett par gula fjärilar som jagade varandra på låg höjd över vattentrappan.

Ett gäng chalmerister satt vid bordet bakom vårt och funderade ut tortyrgrejer åt "nollorna". Nya eleverna skulle invigas i den gamla vidriga traditionen att uppträda med gröt i håret. Genomvåta ... eller nerkladdade med färg. Förnedrade. Aspackade lallande omkring på stan.

Riter som gav dem tillträde till tekniska lärdomsborgens välsignelser. Tack gode tid att man slapp sådant.

Någonstans råmade ett billarm som en åsna i nöd. Jag tog mig samman och rotade i bokpåsen.

- ... har en pocket åt dig, du kan läsa den på tåget. Den handlar om människor som befriar ett par stora havssköldpaddor ur ett akvarium på zoo. Jag gillar den!

- Tusen tack, så omtänksamt! Moa lyste upp. Men du får inte berätta mer av handlingen.

Hon tittade ner på det gröna omslaget. Reste sig och sa att hon måste sticka hem. Tåget gick vid fem.

- Lova att du ringer Mix någon gång, stackarn; så mår jag bättre. Ni kanske kunde gå på bio eller ... Ja, du vet, hitta på något.

Visst, förs ihop the losers, tänkte jag i ett intensivt inre utbrott av bitterhet. Mix och jag kan bilda en klubb med två medlemmar: De övergivnas intresseförening U.p.a.

Moa och jag stod nedanför hennes lägenhet i Vasastan. Avstod från att följa med upp. Trist att se själva resesymbolerna, väskor – taskigt inslagna lådor, prylar. Att känna den där förväntan som stod som ett lysande moln kring henne. Konversera mamman ...

Det skulle bli ensamt. Fast jag hade Paula förstås, men det var inte riktigt samma sak. Vi hade ju inte känt varandra så länge. Och hon var en mycket privat person. Lät ingen komma för nära. Paula var liksom en annan sort.

– Ha det bra Julia, tänk på att Ryska Kvinnor kan! Så in i helsicke bra om de bara vill!

Moa lekte vår knäppa lek från gymnasiet: hon och jag var ryskor som i princip kunde höja produktionen med X antal procent, bara vi fick lite nylonstrumpor eller andra lyxprylar till kolchosen.

– Um, Ryska Kvinnor kan säkert, men kan jag? Det är den springande punkten.

Försökte skratta för att det inte skulle låta så sabla patetiskt.

– ... såklart du kan! Jag ringer. Hon gav mig en innerlig lång kram. Vi höll om varandra som två drunknande på trottoaren, medan vinden fläktade sensommarljum och det susade i den stora kastanjen. Började nysa av hennes starka eau de cologne "Eternity" som doftade tobak och nyutslagna rosor. Vi skildes storskrattande.

Men när jag snabbt gick vägen hemåt önskade jag att någon skulle dyka upp och rädda *mig* ur Sköldpaddsakvariet.

1. Vargtjut

- Ställ alltihopa därborta på bänken, morfar!

Leo kom utbalanserade från matsalen med de tre tallrikarna plus risskålen. Det såg riskabelt ut.

- Jag ikläder mig gärna ett förkläde och tar hand om disken efter denna superba måltid, lilla Jullan ...

- Absolut inte, gå nu in och fika med mormor! Hon har väntat på att du skulle komma ner.

- Jaså minsann, det har hon, jamen det var ju rysligt trevligt!

Morfar såg förtjust ut. Lät fingrarna självmedvetet kamma det grå vågiga håret.

- Ja, då lyder jag väl då, är alltid beredd att lyssna på goda råd från unga damer ...

Nog hade han lyssnat alltid, men om råden alltid varit så goda ...

Min morfar hade på relativt gamla dar skilt sig från mormor Isa och gift om sig med Camilla, sin unga student. Fått två barn på raken med henne. Det hade inte hållit, så klart ...

Mormor hade också hittat en ny man, men det var också slut. Nu verkade det som om Leo och Isa långsamt höll på att reparera sin gamla relation.

- Kära du, sa Leo med sin distinkta föreläsningsröst inifrån vardagsrummet. Något så underligt hände mig för länge sedan på ett museum, kanske var det i Oxford, jag minns inte så noga.

Du kan ju komma och snacka om "underligt", tänkte jag och skrubgade hårdhänt grytan där riset bränt fast i botten. Det slår ändå inte det underliga jag upplever just i denna stund. Hur hade det kunnat bli så här? Varför spelade ödet en sådana spratt?

I stället för att plugga klassisk arkeologi vid universitetet – så hade jag ju planerat hösten – befann jag mig med mormor i hennes väninnas stora sommarhus nästan så långt söderut vid Skånekusten man kunde komma.

Försökte skrapa med en sked i den bruna risbeläggningen medan jag lyssnade på min morfars monolog inifrån vardagsrummet.

– Jag var ende besökaren, fortsatte Leo. Minns så väl solstrimmorna på den knarrande bärnstensgula parketten. Plötsligt fick jag syn på en vakt. Hon stod med ryggen mot mig och talade till en porslinshund. En stor blå kinesisk porslinshund. "Hur mår du i dag, lilla gubben ... mår du bra?" "Har du sovit gott? Vill du stå i fönstret en liten stund och titta ut?" Så där höll hon på, precis som om tingesten varit livs levande. En utomordentligt märklig upplevelse. Sällsam rentav, Isa!

Mormor mumlade något vagt instämmande till svar. Leo älskade anekdoter. Historierna poppade fram, den ena konstigare än den andra. Lögner var det säkert inte tal om, men som vanligt var överdrifterna många. Morfar fick oss att skratta. Det behövdes i Isas och mitt stillsamma hushåll.

Han hade börjat låta som vanligt igen efter stroke han haft på våren. Precis två månader efter Tristans olycka. Jag räknade på fingrarna. Nu hade det gått tio månader drygt. Fortfarande satte han i tårna på ett knepigt sätt när han gick, men annars var han sig lik. Tunn och elegant med vinthundspröfil.

- Lektor Sewerin hör till de lyckligt lottade, det är bara att gratulera, hade överläkaren sagt.

Just när det hänt hade Leo sluddrat. Mungipan och ena ögonlocket hängde. Mamma och jag stortjöt i kapp. Vi trodde bergsäkert att han skulle bli sådan. Ett tag tänkte jag: det vilar en förbannelse över vår familj.

Men Leo repade sig tack och lov ganska kvickt. Fast det är klart, en genomgripande förändring hade sjukdomen dragit med sig. Han hade inte hand om barnen, Hugo och Lucia, längre. Det var hans eget val, en sådan här sak kunde ju hända igen. Kanske ännu värre. Nu bodde de med Camilla, unga exhustrun och hennes nya jämnåriga man. Ungarna var hos Leo varannan weekend.

I samma veva som morfar fick sin blow-out i skallen, nedkom Camilla med babyflicka och kraftig villa i Hovås, höll jag på att säga. Sällan åkte hon på kvinnoläger längre.

Diskandet tog tid. Man kunde dra ut på likgiltiga grejor hur länge som helst, hade jag märkt. Tiden droppade långsamt långsamt i timglasets. Vad skulle jag skynda mig för? Grytuslingen gick inte att få ren. Hällde i hett vatten och diskmedel. Hoppades att kemin skulle göra jobbet.

I den främmande hallen snörde jag på mig joggingskorna. Blev medveten om den konstiga lukten. Trots att vi vädrat vareviga dag sedan vi kom ner i september, mormor och jag. Huset luktade gammalt. Det var gammalt ... mormor trodde att det kunde vara röta någonstans.

Fångade en glimt av Isa och Leo, där de satt med kaffekopparna i den upplysta rundeln framför teven. Silhuetter klippta i svart papper.

Mormor hade gått tillbaka till sin superlätta matchvikt efter Rom-åren. Spröd och aningens getliknande, med höga kindknotor och tunga ögonlock. För dagen klädd i

syrenfärgad lammullsjumper och blekgrå långbyxor. Håret glimmade silvervitt, som om det bestod av en helt ny och främmande metall. Numera målade hon sällan ögonlocken gröna som under italienvistelsen. Men tro mig, lika föraktfullt kunde Isa Sewerin fnysa. Lika ironiskt kunde hon uttala sig om konstanmälare. I det gänget ingick Tor, före detta sambon, som fanns kvar i den påvliga metropolen.

- Hör ni, jag sticker ut och springer ett slag ... kommer tillbaka om en timma, cirkus.

- Julia lilla, du ... du joggar väl inte för långt? Du ... du är väl försiktig!

Antagligen inbillade de sig att jag skulle få en impuls att hoppa i havet eller något. Isa och Leo var så tillkämpat vanliga och uppmuntrande när de pratade med mig nuförtiden. Kanske de fått för sig att jag blivit helknäpp eftersom jag skolkade på det här viset. Kanske hade de rätt. Det var väl inte precis vanligt att folk gjorde som jag. Nu när det var så svårt att få universitetsplats.

- Ingen fara, jag kutar den vanliga rundan ... Hej så länge!

Novemberskymning. Doften av multnade löv och döende höst är överväldigande. Sensuell, som en djup kyss. Svalt ... stjärnklart - en tunn månskära, skimrande likt en elefantbete, dinglar över havet.

Det finns något tröstande i att uppleva samma saker om och om igen. Gympaskornas dämpade studs på träspången ner över sanddynerna kväll efter kväll. Jag gillar trumsolot som stegen åstadkommer mot de gungande plankorna.

Strandens oändliga båge. Månens ljusorm i det blyfärgade vattnet.

Fortare, fortare. Hjärtat pumpar. Om jag sprang – höll den här farten och rusade rakt ut i havet. Skulle jag dö snabbt då? Man skulle nog hinna tänka. Svårt att tvinga sig själv att andas vatten. Att bli en amfibie plötsligt.

En författare för länge sedan – Virginia Woolf hette hon – klev ner i en flod med fickorna fulla av stenar. Virginia lyckades. Flöt upp tre veckor senare. Hon var också jätteberömd. Som Kurt Cobain.

Vid toaskylten möter jag som vanligt mannen med svarta labradoren. Hunden låtsar aldrig om mig ... nosar i sicksock över silversanden. Ibland har jag haft lust att stanna upp, vissla på honom. Nu känns det som om jag var osynlig. Kanske jag har blivit det. Osynlig ... en Ingen.

Mannen flåsar vidare. Tung låter andningen. Nyomvänd rökare? Svag doft av kryddigt rakvatten och söt svett, och så försvinner mannen och hunden i skuggorna.

Vågor, oljeloja. Längst ut på udden kommer vinden åt ordentligt. Hugger tag i kläderna. Sliter med sig andetagen från läpparna. Sandreveln skymtar långt därute, sälarna vilar likt döda sjömän.

Min kropp är varm. Varje por andas hetta. Jag har nog rätt bra kondis nuförtiden. Har skaffat den här nere. Tristan var inte mycket för att springa ... Han älskade sin gröna tandem, sin vita Morgansportbil och mig. Fast numera vet jag inte. Älskade han mig verkligen på riktigt? Betydde det ordet något annat för honom? Det måste det väl ha gjort.

Bilen är en "ex-car, it has ceased to be" som John Cleese säger i sketchen om döa papegojan.

Cykla kan Triss inte göra på ett bra tag ännu ... men när benen funkar igen, vem kommer han då att cykla med?

Sista hårda joggingrushen. Pressar mig själv. Lite fortare, ännu lite fortare. Tvärs över golfbanan och upp tillbaka i byn. Framför den lilla vitslammade konsthallslängan stannar jag upp, drar djupa andetag. Snyter mig i fingrarna. Glömmer alltid ta med toapapper.

Mormor skulle få slaget, misstänker jag. Bara tanken på att Isa skulle snyta sig i fingrarna ... Fina flickor snorar i batistnäsdukar med monogram. Jodå, Isa har monogram på sina. Å andra sidan är jag ingen fin flicka. Har aldrig varit och blir aldrig. Jag är jag. Med grekisk far som jag vagt lärt känna först de senaste åren. Svensk mor som jag antagligen inte har så vidare bra pejl på heller. Vem kan känna en annan människa? Kan man känna sig själv?

"Du är en varg, Julia ... innerst inne är du en varg, det syns i dina ögon. Men du törs inte acceptera det." Tristans röst ... hans andedräkt mot min hud. Hans tunga i mitt öra. Hans tunga i mig ... Hans ...

Yla, jag har lust att yla mot månen. I början skrek jag längst ut på udden. Vrålade mitt primalskrik mot alla jävla orättvisor, mot all smärta. Men så var jag rädd att mannen med labradoren skulle komma sättande.

Det kliar i håret. Tar av mig pannbandet. Skalpen hettar svettig, det kryper som av tusen myror. Tristan brukade fläta mitt hår ibland. När han var den mjuka snälla Triss. Han höll mina bröst i sina kupade händer.

- Känn, de passar precis ...

Ett tag levde jag i den riktiga vefkligheten. Där man är två, där man är lycklig och där man har en framtid. Sedan kom katastrofen. Tristan, min älskade, blev en annan.

Vissa stunder ser jag ett nederlagsmönster i mitt liv. Julia - den övergivna. Julia utan. Alltid alltid Julia utan.

Och nu har jag flytt ... igen. Till mormor av alla människor. Absurt såklart, men jag orkade inte låtsas att allt var som vanligt. Orkade helt enkelt inte leva under samma tak där han och jag varit lyckliga. Varenda sak påminde om honom ... varenda pryl. Allt. Dessutom: pluggandet var så heldött. Jag hade valt fel, kände jag. Antiken var inte min grej helt enkelt.

Ett regn av ekollon smattrar över mig när jag långsamt lunkar hemåt. Pop, pop låter de stumt i löven. Pop, pop.

Pianoklinket möter i gathörnet. Någon spelar i den nersläckta villan varje kväll. Trevande, föga proffsigt ... en Chopin-vals tror jag. Vemod. Ensamhet. Senhöst.

På anslagstavlan bredvid pizzerian fladdrar en trasig affisch: "Anmäl dig till Sandslottstävlingen den första augusti". Sandslott - min sommar självdog bland städmopparna och senora Gonzales vredgade kommandon. Jävla kärring ... att vi städare inte ströp henne. En gång bet Rafael i sin skurtrasa så att det löddrade kring munnen ...

Hemtrevnaden omger de vackra husen som en blank hinna. Skyltfönsterbyn. Kom och köp fem kilo lycka. Här har vi lösviktspriser. Handla make och barn och fin bil. Svartsjuka och hat tillhandahålles först i nästa kranskommun-gratis.

Stockholmarens kiosk är öppen. Den är alltid öppen. Polisbilen hukar på parkeringsplatsen. På säkert avstånd hänger ett gäng halvstora killar. En och annan bolmande tolvårig tunn flicka. Poliserna köper korv. Ägnar sig åt mattröst på sina trista kvällspass.

Långsamt lubbar jag förbi dem bort mot det lånade huset. En kväljande doft av fet pommes frites och cancerogena hamburgare förföljer mig.

Vad ska jag göra med mitt liv? Kanske jag kunde fråga poliserna. Kanske kunde de tolvåriga flickorna ge ett svar.

- Vad ska Julia Sewerin ta sig till med besvikelsen? Ge mig ett rakt svar, snälla konstapeln. Har ni råkat hitta min borttappade lycka? Kan man fylla i något formulär?

Kollar i postlådan. Vi glömmer ofta att kika, mormor och jag. Väntar oss inget spännande. Dessutom ställde jag aldrig om posten. Breven hamnar i Haga - om det råkar komma några. Är det något som verkar viktigt, skickar morfar ner postbuntarna med sporadiska intervaller. Mamma betalar väl de största räkningarna när hon är på besök i Göteborg. Hoppas jag, vi har inte pratat så mycket. Hon förstår sig inte heller på mig, har hon sagt.

Brevlådefångsten den här kvällen består av en bokpåse och reklam för ICA-hallen. Fem kronor rabatt om man köper Flinta-glass. Och cider. Isa är nog inte så mycket för cider ... Mormor älskar torr champis, tyska blommiga viner ... ostron. Hon kör i en annan fil än vi vanliga.

Kikar på bokpåsen i det glesa ljuset från gatlyktan. Avsändare: Paula Stålbåge. Troget skickar hon kompendier. Rapporterar hur gruppen avancerar från greker till romare. Hur historiens skärvor lämpligen ska pusslas hop för att bilda ett begripligt mönster. Arkeologi är hennes passion. Hon sjunger när hon går till lektionerna, har hon sagt.

När man hittat en okänd drottninggrav i Egypten i början på september - jag var fortfarande på institutionen då - bjöd hon mig på kinakrog. Gav mig en diktsamling av Edith Södergran.

- Jag måste få, jag är så överlycklig, sa hon. Paula alltså. Hur många veckor är det nu? Alldeles för många, Julia, åk hem! Ta tag i livet igen. Låt bli att smita.

Hur skulle jag kunna åka tillbaka när det inte finns något tillbaka? Meningslöst att sitta på skolbänken och höra alla orden. Teorierna. Tolkningsförslagen. Ljusbilderna. Jag drunknar, drunknar ... jag har stenar i själen.

Paula är reko som håller kontakten. Jag står ett ögonblick i trädgården vid rhododendronbuskaget. Innan jag öppnar dörren upplever jag doften av natt och höst.

Inomhusvärmen slår emot mig. Mormor vill ha hett när hon målar. Pannan mullrar och går dygnet runt. Slukar sitt fossila bränsle. Jag tänker inte vara med och betala. Det räcker att Isa och jag delar på matkostnaderna. Hon är noga med att vi delar precis lika ... men det är okey för mig. Jag föredrar att vara självständig. Att inte få något gratis.

Mormor fryser i Sverige efter åren i den italienska solen. Hon får i sig för lite käk antagligen och så har hon lågt blodtryck. Kommer inte i gång förrän frampå dagen.

Middag brukar vi i alla fall äta tillsammans. Jag lagar för säkerhets skull. Isa har aldrig varit mycket för det där med att röra i grytor.

Hon bryr sig bara om färgen. Om visionerna inne i sitt huvud. Längre och längre ner i sig själv kliver hon. I labyrinten tror hon att hon ska hitta *sanningen*.

Under den här tiden vi bott ihop har hon målat ett blommande slånbarssnår. Sprött som gräddskum. En jättetavla som föreställer en man med smala höfter och svart blankt hår. När jag frågar vem det är ler hon, mumlar något om Italien.

Senaste veckan har hon målat sig själv som liten flicka. Barnet sitter bortvänt. Ansiktslöst. Smal rygg, en vek hals. Mörka råttsvansflätor. Flickrummet återger hon med förälskad detaljrikedom. Engelsk järnsäng. Dockor i nationaldräkter.

Barn-Isas döda lillebror, med lockar i rödbrun kastanj, sitter i korgstolen i hörnet och äter äpple. Adam Jacoby dog i mässlingen när han var fjorton år gammal.

- Om du låter mig leva Gud, ska jag slå sönder min stora skeppsmodell. Jag offrar den! Han försökte göra en deal med himlen, har mormor berättat. Men Gud var som så ofta frånvarande. Hon går undan när vi pratat om det. Såren är fortfarande öppna efter den här långa, långa tiden. Tar sorg aldrig slut?

- Hej, nu är jag hemma igen ...

Teven dånar. Både Isa och Leo hör lite dåligt. En gangster skulle kunna gå in och slå ihjäl dem med en stekpanna.

- Åh, är det du Giulietta, din mor ringde just. Hon hälsade så gott. Det var snöslask i Stockholm.

Morfar överröstar Claes Elfsbergs sonora stämma på Rapport. Classe E., svenska trygghetsikonen tillsammans med Lillbabs, Loket Olsson och Silvia. Sa han att vi skulle sluta betala skatt, tror jag alla löd.

- Hur mår mamma då?

Jag snör av mig skorna, hänger upp jackan.

- Cilla hade vansinnigt mycket att göra så här dags på terminen. Men hon tycker det är intressant att undervisa. Det har hon efter mig ...

Morfar låter stolt. Tillägger att mammas sambo Sigge befinner sig i Bangkok på någon fotomässa.

Mamma hade fått sitt första fasta jobb någonsin för två år sedan. Dessförinnan frilansade hon som fotograf för Göteborgspressen.

Riskfyllda hopp från isflak till isflak handlade det om. Aldrig riktigt säkert om det fanns pengar till hyran och lånen. Numera var hon lektor i foto i Stockholm. Mamma

var tveksam först, men de ringde och tjatade. Till sist sa hon att hon kunde väl försöka. Folk, som tidigare sett rakt igenom henne, hade numera börjat hälsa.

- Tja, man har väl fått ett drag av respektabilitet när man har månadslön, fnittrade hon sarkastiskt. Tycker du jag ser annorlunda ut, Julia?

- Nä ... inte värst.

Min mor uppträdde för det mesta lika oglamorös som hon brukade, i svarta brallor och ful herrkavaj i grått. Vita eller rutiga skjortor. Jättedojor storlek fyrtioett. Lång, aningens kutryggig numera, hon hade väl burit en eller annan kameraväska för mycket. Men håret skimrade och ögonen var djupt violgrå. Smilgroparna satt där de satt. En tämligen väl bibehållen Snövit.

Sigge och hon bodde som sagt ihop i Stockholm. Dessförinnan hade hon varit solo med mig alla år. Från den minut min far stack hem till Grekland, där han råkat göra sin fästmö med barn några månader efter det att jag fått inträdesbiljett till livet.

Cilla hade drunknat i jobb ... i kamp för att försörja oss två. Hade svept sig i en osynlig kappa av frusen ensamhet, ända till det att Sigge, barndomsvännen, dök upp som gubben ur lådan.

Han och jag älskar knappast varandra, men vi håller i alla fall något slags artig kommunikationskanal öppen.

- Hur står det till med dig, Julia? Allt som det ska nere i Götet?

Så låter han när jag ringer. Röstén lite dröjande. Torr. Som om han smakade på sina ord.

- Jodå, allt är under kontroll ... och hur har du det själv?

- Man ska inte klaga. Gott om jobb! Här kommer Cilla. Hon håller på att baka havreflarn.

Ibland håller hon på med något annat. Kanske säger han det för att jag inte ska bli långgrandig. Är han sotis? Vi är

aldrig långrandiga, min mor och jag. Small talk ligger inte för oss. Men vi har många privata skratt som inga andra förstår.

Mamma avslöjade halvt motvilligt att Sigge mumlat något om att "Julia är mycket, mycket attraktiv".

- Man får passa sig när man har en ung vacker dotter!

Ingen risk. Hellre gick jag väl i säng med Svullo eller Beavis och Butthead än jag konkurrerade med min mor om mannen utan hår.

Handduschen hostar igång. Vattnet strilar ur något som liknar en blank telefonlur. Huset som Isa och jag lånar måste ha varit ytterst modernt en gång i tiden. Alla grejor verkar köpta på *Nordiska Kompaniet*.

Nere i salongen ligger ett nummer av en *Idun*, damtidning från juli nittonhundratrettio. Smörigt reportage om "Villa Margaretha". Bruna foton på huset, på jungfrur i vita jätteförkläden. På herr och fru grosshandlaren samt mopsen Frippe ... de ser så feta och gamla ut. Alla inklusive hunden.

På ett av fotona spelar gubben badminton iförd vit skjorta, kostymbyxor, hängslen och halmhatt. Dottern Estelle - mormors väninna - har påssjuka, meddelar reportern. Det existerar inga andra barn tydligen ... och ändå ... det finns saker att undra över.

Märkligt oanvänd är sommarkåken. Några kvarlämnade spruckna gummistövlar i källaren. Festkläder i garderoberna. Tygerna luktar svagt av malkulor och parfym.

Väggarna pryds av gigantiska målningar. Spelande tjädrar och rävar där man kan räkna pälsens individuella hår. Tavlorna är antagligen värda en förmögenhet. Men inget personligt existerar. Inga brev ... vykort ... foton.